

MIMORIADNENÝ DZOVÉ OPATRENIA - Výpis pre obce.

4. Chovateľom ošípaných (komerčné farmy a drobnochovy/nekomerčné chovy)

NARIADUJEM

- a) bezodkladne hlásiť všetky uhynuté ošípané poverenému úradnému veterinárному lekárovi a v reštrikčných pásmach podľa časti I, II a III prílohy I vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2021/605 a v nárazníkovej zóne zabezpečiť odber vzoriek od uhynutých ošípaných na laboratórne vyšetrenie a zabezpečiť odvoz kadáverov do spracovateľského podniku,
- b) bezodkladne hlásiť všetky choré ošípané s príznakmi AMO poverenému úradnému veterinárному lekárovi a príslušnej RVPS,
- c) ošípané držať v uzavorených priestoroch,
- d) nepoužívať vedľajšie živočíšne produkty z diviačeje zveri na kŕmne účely pre ošípané,
- e) zákaz skrmovania kuchynských odpadov,
- f) zákaz skrmovania zeleného krmiva v oblastiach s potvrdeným výskytom AMO u diviačeje zveri,
- g) premiestňovať ošípané len so súhlasom RVPS (potvrdenie dokladov na premiestňovanie ošípaných),
- h) vykonať opatrenia proti vniknutiu diviakov do areálu farmy (dôkladné oplotenie farmy neprekonateľné pre diviačiu zver), prípadne ich kontaktu s krmivom a stelivom,
- i) vykonať opatrenia proti kontaktu ošípaných s ulovenými a uhynutými diviakmi, ich časťami alebo výrobkami z diviačieho mäsa,
- j) dodržiavať v chove zásady biologickej bezpečnosti – aktivovať dezinfekčné brody pri vstupe na farmu (do priestoru ustajnenia v nekomerčných chovoč), evidencia a kontrola pohybu dopravných prostriedkov a osôb, prezliekanie zamestnancov a návštevníkov farmy, dezinfekčné rohože pri vstupe do ustajňovacích priestorov(komerčné chovy),
- k) skladovať krmivo pre ošípané mimo dosahu diviakov,
- l) skladovať podstielkovú slamu mimo dosahu diviakov min. 90 dní pred jej použitím,
- m) viest' zoznam chovateľov, ktorým boli predané ošípané,
- n) mať vypracovaný a príslušnou RVPS schválený „Plán ochrany chovu pred zavlečením

- AMO“ (komerčné chovy),
- o) vykonávať pravidelnú dezinfekciu, dezinsekcii a deratizáciu chovných priestorov,
  - p) dodržiavať v chove zásady biologickej bezpečnosti, dezinfekčné rohože pri vstupe do ustajňovacích priestorov, prezliekanie, dezinfekcia používaných nástrojov, zákaz vstupu cudzích osôb do priestorov chovu ošípaných (nekomerčné chovy),
  - q) nakupovať ošípané výhradne od registrovaných chovateľov a mať o tom doklad (nekomerčné chovy)
  - r) dodržiavanie povinnosti identifikácie a registrácie chovov ošípaných od 1 kusa chovanej ošípanej.

Odôvodnenie:

Africký mor ošípaných (AMO) je vírusová, vysoko kontagiózna infekcia domácich ošípaných, európskych diviakov, amerických diviakov a afrických divo žijúcich sviňovitých (prasa bradavičnaté, diviak štetinatý, diviak madagaskarský, diviak pralesný). Prejavuje sa rýchlym priebehom, s vysokými horúčkami, celkovou apatiou, slabosťou, inapetenciou, hnačkami, pneumóniou a krvácaniami rôznej veľkosti a tvaru v podkoží, na slizničiach, serózach a v tkanicích rôznych orgánov. Vyznačuje sa vysokou morbiditou a mortalitou (85 až 100%). AMO je veľkou hrozbohou pre chov domácich ošípaných a výkon poľovníctva nielen u diviačej zveri. V prípade výskytu AMO sa v ohnísku nákazy usmrcujú všetky domáce ošípané a zastavuje resp. obmedzuje sa obchodovanie so živými ošípanými, spermou, vajíčkami, embryami, bravčovým mäsom a výrobkami z bravčového mäsa.

Všetky tieto opatrenia sa prijímajú na základe európskej legislatívy vo všetkých členských štátach EÚ rovnakým spôsobom. Pri potvrdení choroby u diviačej zveri sa zastavuje resp. reguluje poľovania nielen na diviakov, ale aj ostatnú voľne žijúcu zver, obmedzuje sa pohyb v lese a zastavuje sa obchodovanie z mäsom od diviakov vrátane produktov.

Zdravotné a ekonomicke riziká afrického moru ošípaných a diviakov

Zdrojom nákazy sú infikované domáce a divo žijúce sviňovité. Najčastejší spôsob šírenia nákazy je priamy kontakt s infikovaným biologickým materiálom (krv, sekréty, mäso, mäsové výrobky, kontaminované chovateľské prostredie, krmivo, dopravné prostriedky, ľudia, atď.). Šírenie infekcie aerosólom je málo pravdepodobné. Vírus AMO je schopný cirkulácie v krvi

nakazeného zvieraťa (virémia) až 60 dní. Inkubačná doba sa zvyčajne pohybuje v rozpätí 3 (akútna forma) až 15 dní. V prípade, že je infekčná dávka vysoká, inkubačná doba môže byť aj

kratšia ako 3 dni.

Vysoká odolnosť vírusu v prostredí a tepelne neopracovaných mäsových výrobkoch- v krvi ošípaných pri 4 °C si zachová infekčnosť až 18 mesiacov, vo výkaloch pri 20 °C 11 dní, v surovom bravčovom mäse 15 týždňov, v iberijskej a seranskej šunke až 140 dní a v parmskej šunke až 399 dní. A však žiadny infekčný vírus neboli nájdený vo varených alebo konzervovaných šunkách spracovaných pri minimálne 70 °C.

Schopnosť vírusu perzi stovať v prostredí napriek dopadu na populácie diviakov v niektorých oblastiach s mortalitou 90% a zdanlivého vymiznutia vírusu, pôvodca AMOsa napriek prijatým rôznym prísnym stratégiam eradikácie po roku v oblastiach objavil znova.

Špecifická diagnostika AMO u ulovených diviakov- percento pozitívnych ulovených diviakov v infikovaných oblastiach v roku 2014 korelovalo od 0,2% v Poľsku až po 1% pozitívnych ulovených diviakov z celkového počtu ulovených diviakov v Lotyšsku (zdroj EFSA 2015).

Naopak percento pozitívnych uhynutých diviakov sa pohybuje rádovo v desiatkach percent napr.

takmer 80 % pozitívnych uhynutých z celkového počtu nájdených uhynutých diviakov bolo v infikovanej oblasti v Českej republike. Z tohto dôvodu sa všetka naša pozornosť sústredí popri zastrelených diviakov hlavne na monitoring uhynutých diviakov. To isté platí

pre monitoring domácich ošípaných - po vniknutí vírusu AMO do "panenského" chovu predpokladáme akútne 100% úhyn infikovaných ošípaných s takmer nulovou prežívateľnosťou infikovaných zvierat a následná 100% depopulácia zvierat v chove.

Vakcína proti AMO v súčasnosti vo svete nie je k dispozícii a preto ochrana zvierat spočíva napr. v dodržiavaní chovateľských podmienok- biologická ochrana chovov, regulácií pol'ovania, kontrole obchodovania so živými zvieratami a ich produktmi. Európska únia predpokladá, že úspech v boji proti tejto chorobe závisí predovšetkým od veľkosti populácie diviakov. V tejto súvislosti by sa mali prijať striktné opatrenia na obmedzenie populácie diviakov v príslušných oblastiach na počet primeraný pre danú oblasť. Treba podporovať

programy spolupráce medzi poľnohospodárskym odvetvím a sektorom ochrany životného prostredia prispôsobené konkrétnej situácii či lenských štátov (riadenie lovu diviačej zveri, zákaz

dľalšieho kŕmenia s výnimkou návnad za účelom lovu, poľnohospodárske postupy).

Na základe vyššie uvedeného hlavný veterinárny lekár Slovenskej republiky nariaduje tieto mimoriadne núdzové opatrenia na základe rozšírenia afrického moru ošípaných v populácii diviakov a ďalších zverí a domáčich ošípaných na území Slovenskej republiky vzhladom na to, že uvedená choroba môže predstavovať vážne nebezpečenstvo pre zdravie zvierat.

Na nariadenie mimoriadnych núdzových opatrení sa podľa § 52 ods. 1 písm. h) a n) zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.